

พุทธบูรณาการเพื่อการพัฒนาสมรรถนะองค์การบริหารส่วนตำบล ในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง*

Buddhist Integrated Approach To Subdistrict Administrative Organization's Competency Development For Strengthen Community.

พระมหาเทวประภาส มากคล้าย (Tevaprapas Makklay)^{**}

บุญทัน ดอกไธสง (Boontan Dokthaisong)^{***}

บุษกร วัฒนบุตร (Busakorn Wattanabut)^{****}

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาาระดับสมรรถนะปัจจุบันตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง (2) ศึกษาาระดับสภาพชุมชนเข้มแข็งในพื้นที่บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง (3) ศึกษาสมรรถนะปัจจุบันตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีความสัมพันธ์กับระดับสภาพชุมชนเข้มแข็งในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง (4) ศึกษาตัวแปรพยากรณ์ปัจจัยสนับสนุนที่มีผลต่อสมรรถนะปัจจุบันตามแนวพระพุทธศาสนา กับระดับสภาพชุมชนเข้มแข็งในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ประชากรที่กำหนดในการศึกษาครั้งนี้ ได้ศึกษาในพื้นที่เขตตรวจราชการที่ 17 และ 18 ได้แก่ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง 5 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดอุดรธานี จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดสุโขทัย จังหวัดกำแพงเพชร และจังหวัดพิจิตร รวมจำนวน 335 แห่ง การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ศึกษาจากประชากรทั้งหมด รวมจำนวน 335 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์และประมวลผลโดยเครื่องคอมพิวเตอร์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency), ค่าร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย (Mean), ค่าเบี่ยงเบน

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

This paper is part of the Ph.D. dissertation at Mahachulalongkornrajavidyalaya University.

** พระมหาเทวประภาส มากคล้าย นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
E-mail tevaprapas@gmail.com

Corresponding author and Ph.D. candidate at Mahachulalongkornrajavidyalaya University. E-mail tevaprapas@gmail.com

*** ผู้เขียนร่วม อาจารย์ที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์ และศาสตราจารย์ ดร. , มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Co-author, Thesis Advisor and Professor, Ph.D, Doctor of Program in Public Administration Mahachulalongkornrajavidyalaya University

**** ผู้เขียนร่วม และอาจารย์ที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์ และอาจารย์ ดร., มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Co-author, Thesis Co-Advisor and Ph.D, Doctor of Program in Public Administration Mahachulalongkornrajavidyalaya University

มาตรฐาน (Standard Deviation) และสถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) หากพบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จะวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

(1) ระดับสมรรถนะปัจจุบัน ในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลตามแนวพระพุทธศาสนา ทุกด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.66) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านสมรรถนะหลักด้านการยึดมั่นในความถูกต้องและจริยธรรม (ขรวาสาธรรมสี่) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย = 3.95) รองลงมาคือ ด้านสมรรถนะหลักด้านการบริการเป็นเลิศ (สังคหวัตถุสี่) (ค่าเฉลี่ย = 3.70) ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด (ค่าเฉลี่ย = 3.50) ในด้าน สมรรถนะหลักด้านความเข้าใจในองค์กรและระบบงาน (ภาวนาสี่)

(2) ระดับสภาพชุมชนเข้มแข็งในพื้นที่บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.64) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ความคิดเห็นต่อระดับสภาพชุมชนเข้มแข็ง ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล ในปัจจุบัน ค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย = 3.85) ในด้านการเกื้อกูล อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.71) และด้านการพึ่งตนเอง อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.37)

(3) สมรรถนะปัจจุบันตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีความสัมพันธ์กับระดับสภาพชุมชนเข้มแข็ง พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยรวมอยู่ในระดับสูงมาก ($r=0.86$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงมาก มีจำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริการเป็นเลิศ (สังคหวัตถุสี่) และด้านการทำงานเป็นทีม (พรหมวิหารสี่) รองลงมาคืออยู่ในระดับสูง มี 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ (อิทธิบาทสี่) และด้านความเข้าใจในองค์กรและระบบงาน (ภาวนาสี่) และระดับปานกลางอีก 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการยึดมั่นในความถูกต้องและจริยธรรม (ขรวาสาธรรมสี่) ที่ระดับนัยสำคัญ .01

(4) ตัวแปรพยากรณ์ปัจจัยสนับสนุนที่มีผลต่อ สมรรถนะปัจจุบันตามแนวพระพุทธศาสนา กับระดับสภาพชุมชนเข้มแข็งในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง มี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการทำงานเป็นทีม (X_5) ด้านการบริการเป็นเลิศ (X_4) และด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ (X_1) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เรียงลำดับจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด โดยนำค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรพยากรณ์มาเขียนสมการได้ดังนี้

$$1. \text{สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ } \hat{Y} = -.863 + .464(X_5) + .403(X_4) + .379(X_1)$$

$$2. \text{สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน } Z'_z = .427(Z_5) + .292(Z_4) + .286(Z_1)$$

คำสำคัญ : สมรรถนะตามแนวพระพุทธศาสนา, องค์การบริหารส่วนตำบล, ชุมชนเข้มแข็ง

Abstract

The objectives of this research were (1) to study the buddhist subdistrict administrative organization's competency in The Lower Northern Thailand (2) to study the strengthen community in The Lower Northern Thailand (3) to study the buddhist subdistrict

administrative organization's competency associated with the strengthen community in The Lower Northern Thailand and (4) to study the independent variable to support the buddhist subdistrict administrative organization's competency associated with the strengthen community in The Lower Northern Thailand This was the quantitative research. The sample was 335 personnel: governmental officers, from 335 subdistrict administrative organizations in Inspector for interior Ministry of the Interior 17 and 18. The research instruments for the data collection were questionnaire analyzed with the Statistical Packet for the Social Science, frequency, percentage, mean, standard deviation and Person's product moment correlation coefficient. If there was the relation of the statistical importance at 0.05, it was analyzed with stepwise multiple regression analysis.

A result of this study was found in the following aspects.

(1) The buddhist subdistrict administrative organization's competency was found that the high level ($X = 3.66$). When each aspect was considered, it was found that Integrity (Kharavasadhamma 4) ($X = 3.95$) was in the highest level. The inferior aspects were service mind (Sangkahawattu 4) ($X = 3.70$). Finally, the lowest level was Organizational Awareness (Bavana 4) ($X = 3.50$).

(2) The strengthen community in The Lower Northern Thailand was found that the high level ($X = 3.64$). When each aspect was considered, it was found that S-Social assistance ($X = 3.85$) was in the highest level. The inferior aspects were D-participation ($X = 3.71$). Finally, the lowest level was S-Self-sufficiency ($X = 3.37$).

(3) buddhist subdistrict administrative organization's competency according to strengthen community in The Lower Northern Thailand was found that the positive correlation was generally in the very high level ($r = 0.86$). When each aspect was considered, it was found that two aspects of the positive correlation in the high level were service mind (Sangkahawattu 4) and Teamwork (Bhrommavihara 4). Two inferior aspects in the high level were Achievement Motivation (Ittibat 4) and Organizational Awareness (Bavana 4). One inferior aspects in the medium level were Integrity (Kharavasadhamma 4) in the significantly statistical difference at the level of .01

(4) The independent variable had the effect on the buddhist subdistrict administrative organization's competency according to strengthen community in The Lower Northern Thailand was found that three independent variables had the effect on three aspects form the high level to the lowest level: Teamwork (Bhrommavihara 4) (X_5), service mind (Sangkahawattu 4) (X_4), and Motivation (Ittibat 4) (X_1), in the significantly statistical difference at the level of .01

order from highest to lowest. By the coefficient of the variable Tdtai prophets to write the following equation.

1. Equation of raw scores $\dot{Y} = -.863 + .464(X_5) + .403(X_4) + .379(X_1)$

2. Equation of standard scores $Z'_z = .427(Z_5) + .292(Z_4) + .286(Z_1)$

Keywords:buddhist competency, subdistrict administrative organization, strengthen community

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 ได้มุ่งหวังให้ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นพลังสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ จากการบังคับใช้พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ซึ่งได้ส่งผลต่อการพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชนและการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะงานส่งเสริมคุณภาพชีวิตและการบริหารงานขององค์กรที่เน้นประสิทธิภาพ เพื่อเป็นหลักประกันว่าประชาชนในท้องถิ่นจะได้รับการบริการสาธารณะที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน รวมทั้งเป็นกลไกสำคัญในการสร้างวัฒนธรรมประชาธิปไตยและธรรมาภิบาลในระดับชุมชน (ราชกิจจานุเบกษา, 2554 : 54) แต่จากผลการติดตามการปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (สำนักงาน ก.พ.ร.) เพื่อกำหนดแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการ ให้สามารถขับเคลื่อนแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ 11 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ พบว่ายังคงมีปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตาม ที่ต้องเร่งผลักดันอย่างจริงจัง ในประเด็นสำคัญ และมีความจำเป็นที่จะต้องเร่งเสริมสร้างขีดสมรรถนะของหน่วยงานราชการให้สามารถรองรับต่อการเปลี่ยนแปลงในบริบทด้านต่าง ๆ สามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนและปัญหาใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น จึงได้มีการกำหนดแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย (พ.ศ. 2556 – พ.ศ. 2561) ไว้เป็น 3 หัวข้อ รวม 7 ประเด็น โดยในส่วนหัวข้อการยกระดับองค์การสู่ความเป็นเลิศนั้น ได้มุ่งเน้นประเด็นการพัฒน่องค์การให้มีขีดสมรรถนะสูงและทันสมัย บุคลากรมีความเป็นมืออาชีพ เพื่อเร่งสร้างสมดุลและปรับระบบบริหารจัดการภายในภาครัฐให้สามารถผนึกกำลังเป็นระบบครบวงจรและพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ลดความเหลื่อมล้ำที่เน้นการพัฒนาอย่างทั่วถึงเป็นธรรม (คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2556 : 26)

ดังนั้น การบริหารองค์กรปกครองท้องถิ่นให้สามารถขับเคลื่อนแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ 11 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการเสริมศักยภาพเพื่อ “เสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง” ให้ประสบความสำเร็จได้อย่างเป็นรูปธรรมนั้น จำเป็นยิ่งที่ต้องคำนึงถึงการพัฒน่องค์การของสำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาระบบราชการ (คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2550 : 10-18) โดยเฉพาะการบริหารทรัพยากรบุคคลแนวใหม่ ที่ใช้หลักสมรรถนะ (competency) เป็นสำคัญ ผู้วิจัย จึงสนใจนำแนวทางการเชื่อมโยงการบริหารจัดการแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ 11 สู่การปฏิบัติ และแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย (พ.ศ. 2556 – พ.ศ. 2561) เพื่อเสริมสร้างบทบาทของภาคส่วนให้สามารถขับเคลื่อนแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ 11 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อการ

เสริมศักยภาพในกระบวนการเพื่อ “เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน” ด้วยการ “เสริมสร้างความเข้มแข็งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ให้พร้อมรองรับกับความเปลี่ยนแปลง เพื่อเข้าร่วมพัฒนาชุมชนให้มากขึ้น มาเป็นกรอบแนวคิดสำคัญในการวิจัยในครั้งนี้

โดยที่หลักสมรรถนะ (competency) มุ่งเน้นการอธิบายคุณลักษณะของบุคลิกลักษณะที่ซ่อนอยู่ภายในปัจเจกบุคคล ทั้งความรู้ความสามารถ ทักษะ ตลอดจนทัศนคติที่จำเป็น และสามารถผลักดันให้ปัจเจกบุคคลนั้นสร้างผล การปฏิบัติงานที่ดี ในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล (David. C McClelland, 1973 : 1-14) และคุณลักษณะของหลักสมรรถนะนี้ ผู้วิจัยจึงเห็นว่า มีความสอดคล้องกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ที่มีลักษณะแห่งกรรมวาท กิริยาท และวิริยาท อย่างเด่นชัดในหลายด้าน (พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต), 2546 : 6)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงศึกษาเพื่อต้องการทราบสมรรถนะปัจจุบันตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีความสัมพันธ์กับระดับสภาพชุมชนเข้มแข็งในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง เพื่อให้เกิดการต่อยอดผลจากการวิจัยไปใช้เป็นสารสนเทศ เป็นแนวทางในการพัฒนาความสามารถในการปฏิบัติงานให้เกิดมาตรฐานสูงของบุคลากร เพื่อยกระดับให้องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นภาคส่วนสำคัญของสังคมชุมชนชนบทที่จะสามารถดำรงตนเป็นผู้สนับสนุนทุนทางปัญญา และสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาในมิติต่างๆ ของชุมชนท้องถิ่น เพื่อพัฒนาท้องถิ่นในมิติมนุษย มิติสังคม รวมทั้งมิติด้านจิตใจใฝ่พัฒนา ที่ทุกฝ่ายมีความเข้าใจในจุดมุ่งหมาย และเอื้อเพื่อเกื้อกูลกัน ในการแบ่งปันพลังปัญญา ร่วมกันก้าวไปสู่จุดหมายแห่งความดีงามสามารถสร้างความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน (Sustainable Development) ด้วยวิถีแห่งการปกครองส่วนท้องถิ่นวิถีพุทธธรรมาภิบาล ที่สามารถสร้าง “ชุมชนเข้มแข็ง” (Community Empowerment) ให้เกิดขึ้นในสังคมไทยได้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะปัจจุบันตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง
2. เพื่อศึกษาระดับสภาพชุมชนเข้มแข็งในพื้นที่บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง
3. เพื่อศึกษาสมรรถนะปัจจุบันตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีความสัมพันธ์กับระดับสภาพชุมชนเข้มแข็งในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง
4. เพื่อศึกษาตัวแปรพยากรณ์ปัจจัยสนับสนุนที่มีผลต่อสมรรถนะปัจจุบันตามแนวพระพุทธศาสนา กับระดับสภาพชุมชนเข้มแข็งในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง

สมมุติฐานการศึกษา

1. ระดับสมรรถนะปัจจุบันตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ มีความสัมพันธ์เชิงบวก กับระดับสภาพชุมชนเข้มแข็งฯ

2. ระดับสมรรถนะปัจจุบันตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านการยึดมั่นในความถูกต้องและจริยธรรม มีความสัมพันธ์เชิงบวก กับระดับสภาพชุมชนเข้มแข็งฯ
3. ระดับสมรรถนะปัจจุบันตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านความเข้าใจในองค์กรและระบบงาน มีความสัมพันธ์เชิงบวก กับระดับสภาพชุมชนเข้มแข็งฯ
4. ระดับสมรรถนะปัจจุบันตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านการบริการเป็นเลิศ มีความสัมพันธ์เชิงบวก กับระดับสภาพชุมชนเข้มแข็งฯ
5. ระดับสมรรถนะปัจจุบันตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านการทำงานเป็นทีม มีความสัมพันธ์เชิงบวก กับระดับสภาพชุมชนเข้มแข็งฯ

ขอบเขตการศึกษา

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษาครั้งนี้ มุ่งศึกษาการสมรรถนะปัจจุบันตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่สอดคล้องกับสมรรถนะหลักทั้ง 5 ด้าน ตามหนังสือสำนักงาน ก.พ.ที่ นร 1008/ว 27 ลงวันที่ 29 กันยายน 2552 และตามบัญชีความรู้ ทักษะ และสมรรถนะที่จำเป็น แนบท้ายประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น เรื่อง กำหนดมาตรฐานกลางการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 4) ลงวันที่ 26 ธันวาคม พ.ศ. 2557
2. ขอบเขตด้านตัวแปร ตัวแปรต้น ได้แก่ สมรรถนะตามแนวพระพุทธศาสนา 5 ด้าน ได้แก่ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ (อิทธิบาท 4), การยึดมั่นในความถูกต้องและจริยธรรม (ธรรมาธรรม 4), ความเข้าใจในองค์กรและระบบงาน (ภาวนา 4), การบริการเป็นเลิศ (สังคหวัตถุ 4) และการทำงานเป็นทีม (พรหมวิหาร 4) ตัวแปรตาม ได้แก่ สภาพชุมชนเข้มแข็งในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ตามดัชนีชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) แบ่งเป็น 3 ด้าน (วรวิทย์ อวิรุทธวรกุล และธีระพงษ์ มาลัยทอง, 2550 : 41-43) คือ การพึ่งตนเอง, การเกื้อกูล และการมีส่วนร่วม
3. ขอบเขตด้านประชากร ได้แก่ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง 5 จังหวัด (เขตตรวจราชการที่ 17 และ 18) เนื่องจากปลัด อบต. เป็นตำแหน่งข้าราชการประจำในทุก ๆ อบต. ซึ่งมีหน้าที่ประสานการปฏิบัติระหว่างฝ่ายบริหารและพนักงานส่วนท้องถิ่น ซึ่งสามารถเข้าใจถึงบริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลของตนได้อย่างดี
4. ขอบเขตด้านเวลา เก็บข้อมูลภาคสนามระหว่าง วันที่ 1 ถึง 31 สิงหาคม พ.ศ. 2559

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาเรื่อง “สมรรถนะปัจจุบันตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีความสัมพันธ์กับระดับสภาพชุมชนเข้มแข็งในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง” ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ประชากรที่กำหนดในการศึกษาครั้งนี้ ได้ศึกษาในพื้นที่เขตตรวจราชการที่ 17 และ 18 ได้แก่ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง 5 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดอุดรธานี จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดสุโขทัย จังหวัดกำแพงเพชร และจังหวัดพิจิตร รวมจำนวน 335 แห่ง โดยการวิจัยครั้งนี้ ศึกษาจากประชากรทั้งหมด รวมจำนวน 335 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์และประมวลผลโดยเครื่องคอมพิวเตอร์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency), ค่าร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย (Mean), ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และสถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) หากพบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จะวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการศึกษา

การศึกษาเรื่อง “สมรรถนะปัจจุบันตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีความสัมพันธ์กับระดับสภาพชุมชนเข้มแข็งในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง” มีผลการศึกษาที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. ผลการวิเคราะห์ ระดับความคิดเห็นทั่วไป ต่อแนวความคิดการใช้สมรรถนะตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง พบว่าปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในเขตตรวจราชการที่ 17 และ 18 พื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง จำนวน 295 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 88.0 เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดใหญ่ จำนวน 32 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 9.55 และเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก จำนวน 8 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 2.38

สำหรับข้อความ หลักพุทธธรรม สามารถนำมาใช้บูรณาการในการพัฒนาสมรรถนะขององค์การบริหารส่วนตำบลได้มากน้อยเพียงใด ของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในเขตตรวจราชการที่ 17 และ 18 พื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่คือ ช่วยได้อย่างมาก จำนวน 258 คน คิดเป็นร้อยละ 77.0 สำหรับข้อความ การพัฒนาสมรรถนะองค์การบริหารส่วนตำบล โดยใช้หลักพุทธธรรมร่วมกับสมรรถนะหลัก เป็นแนวทางการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ควรจะเป็นในอนาคต ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่คือ ใช่ จำนวน 335 คน คิดเป็นร้อยละ 100.0

สำหรับข้อความ การพัฒนาสมรรถนะองค์การบริหารส่วนตำบลตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง ควรเป็นหน้าที่ของใครจึงจะเหมาะสม ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่คือ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จำนวน 278 คน คิดเป็นร้อยละ 82.9 รองลงมาคือ ประชาชนทั่วไปจำนวน 196 คน คิดเป็นร้อยละ 58.5 และรองลงมาคือ มหาเถรสมาคม จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 45.3 และ อื่นๆ มีจำนวนน้อยที่สุด คือ 61 คน คิดเป็นร้อยละ 18.2

2. ผลการวิเคราะห์ ระดับสมรรถนะปัจจุบัน ในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลตามแนวพระพุทธศาสนา เมื่อพิจารณาในภาพรวม ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในเขตพื้นที่ ๑ วิจัย ในพื้นที่เขตตรวจราชการที่ 17 และ 18 ภาคเหนือตอนล่าง 5 จังหวัด ผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นต่อระดับสมรรถนะปัจจุบันในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลตามแนวพระพุทธศาสนา ทุกด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66$, S.D. = 0.62) และเมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ความคิดเห็นต่อระดับสมรรถนะปัจจุบันในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลตามแนวพระพุทธศาสนา ด้านสมรรถนะหลักด้านการยึดมั่นในความถูกต้องและจริยธรรม (Integrity) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.95$,

S.D. = 0.62) รองลงมาคือ ด้านสมรรถนะหลักด้านการบริการเป็นเลิศ (Service Mind) ($\bar{X}$ = 3.70, S.D. = 0.59) ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}$ = 3.50, S.D. = 0.56) ในด้าน สมรรถนะหลักด้านความเข้าใจในองค์กรและระบบงาน (Organizational Awareness)

3. ผลการวิเคราะห์ ระดับสภาพชุมชนเข้มแข็งในพื้นที่บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.64, S.D. = 1.00) และเมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ความคิดเห็นต่อระดับสภาพชุมชนเข้มแข็ง ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล ในปัจจุบัน ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 3.85, S.D. = 0.915) ในด้านการเกื้อกูล อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.71, S.D. = 1.198) และด้านการพึ่งตนเอง อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.37, S.D. = 0.89)

4. ผลการวิเคราะห์ ระดับความสัมพันธ์ระหว่างระดับสมรรถนะปัจจุบันตามแนวพระพุทธศาสนาในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบล กับระดับสภาพชุมชนเข้มแข็งในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลในปัจจุบัน ด้วยสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยรวมอยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.86 ด้านที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงมาก มีจำนวน 2 ด้าน ได้แก่ สมรรถนะหลักด้านการบริการเป็นเลิศ (Service Mind) (r = .81) และสมรรถนะหลักด้านการทำงานเป็นทีม (Teamwork) (r = .810) รองลงมาคืออยู่ในระดับสูง มี 2 ด้าน ได้แก่ สมรรถนะหลักด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Achievement Motivation) (r = .67) และ สมรรถนะหลักด้านความเข้าใจในองค์กรและระบบงาน (Organizational Awareness) (r = .65) และระดับปานกลางอีก 1 ด้าน ได้แก่ สมรรถนะหลักด้านการยึดมั่นในความถูกต้องและจริยธรรม (Integrity) (r = .54) จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ทุกข้อ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

5. ผลการวิเคราะห์ ตัวแปรพยากรณ์ปัจจัยสนับสนุนที่มีผลต่อสมรรถนะปัจจุบันตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์การบริหารส่วนตำบล กับระดับสภาพชุมชนเข้มแข็งในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง พบว่าตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่สุดที่ถูกเลือกเข้ามามาก่อนมี 3 ด้านคือ สมรรถนะหลักด้านการทำงานเป็นทีม (พรหมวิหารสี่) สมรรถนะหลักด้านการบริการเป็นเลิศ (สังคหวัตถุสี่) และสมรรถนะหลักด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ (อิทธิบาทสี่) เมื่อปฏิบัติตามสมรรถนะหลักด้านการทำงานเป็นทีม (พรหมวิหารสี่) เพียงอย่างเดียว มีผลทำให้สภาพชุมชนเข้มแข็งในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลในปัจจุบัน เพิ่มขึ้น ร้อยละ 65.5 เมื่อปฏิบัติตามสมรรถนะหลักด้านการทำงานเป็นทีม (พรหมวิหารสี่) คู่กับ สมรรถนะหลักด้านการบริการเป็นเลิศ (สังคหวัตถุสี่) มีผลทำให้สภาพชุมชนเข้มแข็งในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลในปัจจุบัน เพิ่มขึ้น ร้อยละ 73.3 และเมื่อผู้บริหารและบุคลากรในขององค์การบริหารส่วนตำบล มีการปฏิบัติตามสมรรถนะปัจจุบันตามแนวพระพุทธศาสนาในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง ตามสมรรถนะหลักด้านการทำงานเป็นทีม (พรหมวิหารสี่) สมรรถนะหลักด้านการบริการเป็นเลิศ (สังคหวัตถุสี่) และสมรรถนะหลักด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ (อิทธิบาทสี่) ทั้ง 3 ด้านควบคู่กัน จะมีผลทำให้ระดับสภาพชุมชนเข้มแข็งในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลในปัจจุบัน เพิ่มขึ้น ร้อยละ 78.0 (Adjusted R Square = .780) กล่าวคือ ผู้บริหารและบุคลากรในขององค์การบริหารส่วนตำบล มีการปฏิบัติตามสมรรถนะปัจจุบันตามแนวพระพุทธศาสนาในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง ตามสมรรถนะหลักด้านการทำงานเป็นทีม (พรหมวิหารสี่) สมรรถนะหลักด้านการบริการเป็นเลิศ (สังคหวัตถุสี่) และสมรรถนะหลัก

ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ (อิทธิบาทสี่) เพิ่มขึ้นเท่ากับจำนวน 1 ระดับ จะมีผลทำให้ระดับสภาพชุมชนเข้มแข็งในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลในปัจจุบัน เพิ่มขึ้น .780 ระดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 (ดังตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ค่าสัมประสิทธิ์พหุคูณของตัวแปรพยากรณ์ที่มีผลต่อสภาพชุมชนเข้มแข็งในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple regression Analysis)

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error	β		
(Constant)	-.863	.143		-6.030	.000
สมรรถนะหลักด้านการ ทำงานเป็นทีม (พรหม วิหารสี่) (X_5)	.464	.051	.427	9.051	.000
สมรรถนะหลักด้านการ บริการเป็นเลิศ (สังคห วัตถุสี่) (X_4)	.403	.073	.292	5.482	.000
สมรรถนะหลักด้านการ มุ่งผลสัมฤทธิ์ (อิทธิบาท สี่) (X_1)	.379	.044	.286	8.571	.000
		$R^2 = .782$	Adjusted R Square ² = .780		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าว สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ปัจจัยที่มีผลต่อระดับสมรรถนะปัจจุบันตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีความสัมพันธ์กับ ระดับสภาพชุมชนเข้มแข็งในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง โดยนำค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรพยากรณ์มาเขียนสมการ ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = -.863 + .464(X_5) + .403(X_4) + .379(X_1)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z'_z = .427(Z_5) + .292(Z_4) + .286(Z_1)$$

อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่อง “สมรรถนะปัจจุบันตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีความสัมพันธ์กับระดับสภาพชุมชนเข้มแข็งในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง” มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์สำหรับข้อคำถาม หลักพุทธธรรม สามารถนำมาใช้บูรณาการในการพัฒนาสมรรถนะขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้อย่างมาก จำนวน 258 คน คิดเป็นร้อยละ 77.0 สำหรับข้อคำถาม การพัฒนาสมรรถนะองค์การบริหารส่วนตำบล โดยใช้หลักพุทธธรรมร่วมกับสมรรถนะหลัก เป็นแนวทางการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ควรจะเป็นในอนาคต ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่คือ ไซ้ จำนวน 335 คน คิดเป็นร้อยละ 100.0 เหตุผลที่เป็นเช่นนี้สามารถอธิบายได้ว่า ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในเขตตรวจราชการที่ 17 และ 18 พื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อแนวคิดการประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในการพัฒนาพัฒนาสมรรถนะองค์การบริหารส่วนตำบล โดยภาพรวม ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการมีความเข้าใจในหลักพุทธธรรมในฐานะหลักการทางศาสนาที่มีคุณค่าในแง่ของการนำไปปฏิบัติได้จริง และสามารถสร้างให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามที่องค์การมุ่งหมายได้ตามวัตถุประสงค์ ซึ่งมีความแตกต่างจากหลักของความศรัทธาในทางศาสนา แต่เป็นการนำหลักพุทธปรัชญามาประยุกต์ใช้กับวิถีการปฏิบัติแบบสมัยใหม่ เพื่อให้สามารถประสานกลมกลืนและเกิดความเป็นหนึ่งเดียวในองค์การบริหารส่วนตำบลได้เช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดาร์ลิงตัน (Darlington. 1990 : 324) ที่วิจัยเรื่อง พุทธศาสนาคุณธรรมและการเปลี่ยนแปลง ผลการวิจัยพบว่า แม้ว่าประเทศไทยจะกำลังอยู่ในระหว่างการพัฒนา แต่คนไทยพุทธก็ยังคงมีความจำเป็นที่จะต้องพยายามรักษาวินัยธรรมไทยเอาไว้ ดังนั้น การพยายามรักษาจึงอาจแสดงออกมาโดยการให้ความสำคัญกับพระพุทธศาสนาได้ในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อตอบสนองความต้องการของตน และสามารถธำรงอัตลักษณ์ของวิถีดั้งเดิมเอาไว้ได้อีกด้วย

2. ผลการวิเคราะห์ ระดับสมรรถนะปัจจุบัน ในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลตามแนวพระพุทธศาสนา เมื่อพิจารณาในภาพรวมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.66) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านสมรรถนะหลักด้านการยึดมั่นในความถูกต้องและจริยธรรม (ฆราวาสธรรมสี่) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย = 3.957) รองลงมาคือ ด้านสมรรถนะหลักด้านการบริการเป็นเลิศ (สังคหวัตถุสี่) (ค่าเฉลี่ย = 3.700) ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด (ค่าเฉลี่ย = 3.505) ในด้าน สมรรถนะหลักด้านความเข้าใจในองค์กรและระบบงาน (ภาวนาสี) เหตุผลที่เป็นเช่นนี้สามารถอธิบายได้ว่า สภาพสมรรถนะขององค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนใหญ่มุ่งเน้นการดำเนินการตามกรอบและระเบียบกฎหมายที่กำหนดไว้ ดังจะเห็นได้จากการที่สมรรถนะหลักด้านการยึดมั่นในความถูกต้องและจริยธรรมมีค่าเฉลี่ยในระดับสูงสุดกว่าทุกด้าน เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลถือเป็นหน่วยงานราชการในระดับท้องถิ่นที่ต้องใช้ระเบียบกฎหมายในการกำกับกำกับการดำเนินงานในทุกขั้นตอนนั่นเอง อย่างไรก็ตามในส่วนของการให้บริการเป็นเลิศ หรือการให้บริการที่ดีโดยเน้นหลักธรรมสังคหวัตถุสี่ ยังคงมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทำให้เห็นได้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนใหญ่มุ่งเน้นการให้บริการสาธารณะตามหลักโอบอ้อมอารี วจีไพเราะ สงเคราะห์ประชาชน วางตนเหมาะสม (สังคหวัตถุสี่) ซึ่งเกื้อกูลกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ในระดับที่ดี ในขณะที่สมรรถนะหลักด้านความเข้าใจในองค์กรและระบบงานอยู่ในระดับต่ำสุด ซึ่งต้องดำเนินการแสวงหาแนวทางการพัฒนาต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปกรณ์ มหากันธา (ปกรณ์ มหากันธา. 2557 : 121-128) ที่ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบและกระบวนการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเชิงพุทธบูรณาการ ผลการวิจัยพบว่า ต้องมีการกำหนดลักษณะการบริหารที่พึงประสงค์ เพื่อเกิดประโยชน์ตน (องค์กร) เกิดประโยชน์ผู้อื่น (ประชาชน) และเกิดประโยชน์แก่ทั้งสองฝ่าย สามารถเป็นต้นแบบ

และเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่องค์กรอื่นๆ ต่อไป เพื่อให้เกิดกระบวนการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเชิงพุทธบูรณาการ

3. ผลการวิเคราะห์ ระดับสภาพชุมชนเข้มแข็งในพื้นที่บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.64) และเมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย = 3.85) ในด้านการเกื้อกูล อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.71) และด้านการพึ่งตนเอง อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.37) เหตุผลที่เป็นเช่นนี้สามารถอธิบายได้ว่า ระดับสภาพชุมชนเข้มแข็ง ยังคงเป็นไปในลักษณะการช่วยเหลือพึ่งพากัน ในฐานะชุมชนที่มีความรัก ความเอื้ออาทร ความสามัคคี และมีจิตสำนึกหวงแหนความเป็นชุมชนของตนร่วมกัน ซึ่งอาจเกิดจากในพื้นที่บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ชนบท และมีการประกอบอาชีพหลักคือเกษตรกรรมที่ต้องอาศัยการพึ่งพากัน ทำให้ยังคงมีจิตสำนึกในเรื่องของความสัมพันธ์เครือญาติที่มีความช่วยเหลือเกื้อกูลกันอยู่มาก โดยบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลจะเป็นไปในลักษณะส่งเสริมศักยภาพความเข้มแข็งชุมชนที่มีอยู่แล้ว สอดคล้องกับการศึกษาของ รัชการย์ วิชชุรังศรี (รัชการย์ วิชชุรังศรี. 2557 : 89) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาแนวคิดและตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน : กรณีศึกษาชุมชนบ้านนาหว้า ตำบลนาหว้า อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนจะเข้มแข็งได้ต้องประกอบไปด้วยประเด็นสำคัญ คือ การเป็นชุมชนเรียนรู้ สมาชิกในชุมชนมีการเรียนรู้ร่วมกัน การจัดการชุมชนที่ดีโดยมีโครงสร้างการบริหารจัดการตนเอง การพึ่งตนเองได้และมีการพัฒนาแบบยั่งยืนจากการมีศักยภาพในชุมชน

4. ผลการวิเคราะห์ ระดับความสัมพันธ์ระหว่างระดับสมรรถนะปัจจุบันตามแนวพระพุทธศาสนาในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบล กับระดับสภาพชุมชนเข้มแข็งในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลในปัจจุบัน โดยภาพรวมมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยรวมอยู่ในระดับสูง ($r = .0.864$) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงมากมีจำนวน 2 ด้าน ได้แก่ สมรรถนะหลักด้านการบริการเป็นเลิศ (สังคหวัตถุสสี) และสมรรถนะหลักด้านการทำงานเป็นทีม (พรหมวิหารสี่) รองลงมาคืออยู่ในระดับสูง มี 2 ด้าน ได้แก่ สมรรถนะหลักด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ (อิทธิบาทสี่) และ สมรรถนะหลักด้านความเข้าใจในองค์กรและระบบงาน (ภาวนาสี) และระดับปานกลางอีก 1 ด้าน ได้แก่ สมรรถนะหลักด้านการยึดมั่นในความถูกต้องและจริยธรรม (ขรวาสาธรรมสี่) จึงยอมรับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ทั้ง 5 ข้อ

ปัจจัยที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า ในการปฏิบัติงานเพื่อเสริมสร้างให้เกิดความเข้มแข็งของชุมชนของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น นอกจากการมีความรู้ ทักษะ และสมรรถนะที่จำเป็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการบริหารจัดการภาครัฐ และมาตรฐานกลางการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นที่ดีแล้ว ยังควรประยุกต์การนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาช่วยในการอธิบายและเสริมตัวชี้วัดของสมรรถนะในด้านต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในแง่ของการนิยามศักยภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร ซึ่งสามารถทำให้เกิดผลในเชิงบวกต่อการให้บริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบล ในประเด็นการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งได้เป็นอย่างดีอีกด้วย ดังที่ผลการวิจัย พบว่า สมรรถนะหลักด้านการบริการเป็นเลิศ

(สังคหวัตถุสสี) และสมรรถนะหลักด้านการทำงานเป็นทีม (พรหมวิหารสี่) มีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงมาก เนื่องจากการให้บริการที่ดี และการทำงานในลักษณะทีม ตามนิยามของมาตรฐานกลางการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น เป็นการแสดงออกถึง การเสียสละอุทิศตน ร่วมมือกันในองค์การ ทั้งกาย วาจา เพื่อปฏิบัติงานเพื่อสร้างประโยชน์ให้เกิดแก่ชุมชน ด้วยความตั้งใจเหมาะสมสอดคล้องและมีการประสานแก้ไขปัญหาด้วยดี ตามนิยามของหลักธรรมสังคหวัตถุสสี และพรหมวิหารสี่ จึงเป็นเหตุผลที่ส่งเสริมให้มีความสัมพันธ์ต่อระดับสภาพชุมชนเข้มแข็งในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสูงที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ สุพรรณิ เพื่อนผาด (สุพรรณิ เพื่อนผาด, 2557 : 608) ที่ได้ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับ ประสิทธิภาพการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามของสถานศึกษาขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 โดยด้านความรู้ทางวิชาการมีค่าสูงสุด อยู่ในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 และสอดคล้องกับ อรพิน ประดับมุกข์ (อรพิน ประดับมุกข์, 2557 : 1282) ที่ได้ศึกษาพบว่าการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกกับคุณภาพการปฏิบัติงานของสถานศึกษา ในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่างในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.01 เช่นกัน

ในขณะที่ สมรรถนะหลักด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ (อิทธิบาทสี่) และ สมรรถนะหลักด้านความเข้าใจในองค์กรและระบบงาน (ภาวนาสี) มีค่าความสัมพันธ์รองลงมา เนื่องจากการทำงานโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ขององค์การ และความเข้าใจในองค์กรและระบบงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล ตามนิยามของมาตรฐานกลางการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น เป็นการแสดงออกถึง ความมุ่งมั่นจะสร้างสรรค์ พัฒนาผลงานให้ดีขึ้นหรือให้เกินมาตรฐานที่มีอยู่ จากพื้นฐานของความรักมุ่งมั่นในงาน การลงมือปฏิบัติด้วยปัญญา สร้างสรรค์ และมีการทบทวนแก้ไขข้อบกพร่องเพื่อการพัฒนาอยู่เสมอ (อิทธิบาทสี่) ซึ่งเกิดจากความสนใจใฝ่รู้ในองค์ความรู้และบริบทชุมชน ความสัมพันธ์ของชุมชน เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน ด้วยความสร้างสรรค์ (ภาวนาสี) จึงเป็นเหตุผลที่ส่งเสริมให้มีความสัมพันธ์ต่อระดับสภาพชุมชนเข้มแข็งในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสูงรองลงมา

ในขณะที่สมรรถนะหลักด้านการยึดมั่นในความถูกต้องและจริยธรรม (ฆราวาสธรรมสี่) มีค่าความสัมพันธ์รองลงมา เนื่องจากการยึดมั่นในความถูกต้องและจริยธรรม ตามนิยามของมาตรฐานกลางการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น เป็นการแสดงออกถึง การครองตนและประพฤติปฏิบัติถูกต้องเหมาะสมทั้งตามหลักกฎหมายและคุณธรรมจริยธรรม เป็นแนวปฏิบัติพื้นฐานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ต้องดำเนินการภายใต้กรอบระเบียบและกฎหมายอย่างเคร่งครัด ในขณะที่บริบทของการบริหารจัดการความเข้มแข็งของชุมชน มักเน้นความสัมพันธ์เกื้อกูลในเชิงเครือญาติในชุมชน ซึ่งบ่อยครั้งที่การเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งอาจไม่สามารถทำได้ตามระเบียบและกฎเกณฑ์ อันเกิดจากโครงสร้างการบริหารการจัดการตนเองของชุมชนที่มีลักษณะเฉพาะ ซึ่งสอดคล้องกับ สมบูรณ์ ธรรมลังกา (สมบูรณ์ ธรรมลังกา, 2556 : 156) ที่ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐานในจังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า ในบริบททางด้านสังคมของชุมชนที่เข้มแข็งในจังหวัดเชียงราย เป็นสังคมแบบเครือญาติ มีโครงสร้างทางสังคมเป็นทั้งแนวราบและแนวตั้ง ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อความเข้มแข็งของชุมชน มีปัจจัยสำคัญคือ กระบวนการเรียนรู้ของชุมชน ระบบเครือข่าย ระบบความสัมพันธ์ในชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น สอดคล้องกับ แอชลีย์ (Ashley,

2004 : 109) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การขับไล่สิ่งชั่วร้ายด้วยพระพุทธเจ้า (Exorcising with Buddha) ผลการวิจัยพบว่า พิธีกรรมทางพุทธศาสนาสามารถนำพาผู้ปฏิบัติตามคำสอนไปสู่ความมีชีวิตที่ดี และเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชน ทำให้เกิดความรู้สึกอันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของหมู่คณะได้ ซึ่งสอดคล้องกับ จุฬามณี แก้วโพทอง (จุฬามณี แก้วโพทอง.2556 : 116) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตนตามหลักทศพิธราชธรรมกับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมมาภิบาลด้านการมีส่วนร่วมของบุคลากรในเขตพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 6 จังหวัดขอนแก่น สังกัดกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง สอดคล้องกับ ดวงเดือน พันธมนาวิน (ดวงเดือน พันธมนาวิน, 2543 : 7) พบว่า มีปริมาณความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อและการปฏิบัติทางพุทธศาสนา ซึ่งพบผลอย่างชัดเจนว่า ความสัมพันธ์นี้มีเป็นปริมาณสูงในผู้ใหญ่ที่มีอายุมากกว่า 45 ปี และในนิสิต และต่ำสุดในกลุ่มนักเรียนมัธยมต้น ดังนั้นองค์การต่างๆ ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในด้านบุคลากร ซึ่งอยู่ในวัยผู้ใหญ่ จึงย่อมจะมีพัฒนาการทางอารมณ์ ความคิด มีการปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดี และย่อมมีพฤติกรรมที่แสดงออกในการบริหารและการปฏิบัติงานโดยใช้หลักพุทธธรรมที่เกี่ยวข้องมากขึ้นตามไปด้วย สอดคล้องกับ พระธรรมโกศาจารย์ (พระธรรมโกศาจารย์(ประยูร ธมฺมจิตฺโต), 2553 : 49) ที่ได้ให้ความหมายหลักธรรมตามแนวพระพุทธศาสนาว่า ความศรัทธาในพระพุทธศาสนากับปัญญาในทางวิทยาศาสตร์เป็นไปในทางเดียวกัน คือส่งเสริมสนับสนุนซึ่งกันและกัน ก็จะก่อให้เกิดองค์รวมที่สมบูรณ์ คือบูรณาการ และเนื่องจากวิทยาศาสตร์ครอบคลุมไปถึงศาสตร์สมัยใหม่ ที่อาศัยวิธีการทางวิทยาศาสตร์สร้างระบบความรู้ขึ้นมา เช่น ครุศาสตร์ มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ เราจึงสามารถบูรณาการพระพุทธศาสนาเข้ากับศาสตร์สมัยใหม่ได้

5. ผลการวิเคราะห์ ตัวแปรพยากรณ์ปัจจัยสนับสนุนที่มีผลต่อสมรรถนะปัจจุบันตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์การบริหารส่วนตำบล กับระดับสภาพชุมชนเข้มแข็งในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple regression Analysis) มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง 3 ด้าน ได้แก่ สมรรถนะหลักด้านการทำงานเป็นทีม (พรหมวิหารสี่) สมรรถนะหลักด้านการบริการเป็นเลิศ (สังคหวัตถุสี่) และสมรรถนะหลักด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ (อิทธิบาทสี่) และตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่สุดที่ถูกเลือกเข้ามาก่อนคือ สมรรถนะหลักด้านการทำงานเป็นทีม(พรหมวิหารสี่)อภิปรายได้ว่า เมื่อบุคลากรปฏิบัติตามสมรรถนะหลักด้านการทำงานเป็นทีม (พรหมวิหารสี่) เพียงอย่างเดียว มีผลทำให้สภาพชุมชนเข้มแข็ง เพิ่มขึ้นร้อยละ 65.5 เมื่อปฏิบัติตามสมรรถนะหลักด้านการทำงานเป็นทีม (พรหมวิหารสี่) คู่กับ สมรรถนะหลักด้านการบริการเป็นเลิศ (สังคหวัตถุสี่) มีผลทำให้สภาพชุมชนเข้มแข็ง เพิ่มขึ้น ร้อยละ 73.3 และเมื่อมีการปฏิบัติตามสมรรถนะหลักด้านการทำงานเป็นทีม (พรหมวิหารสี่) สมรรถนะหลักด้านการบริการเป็นเลิศ (สังคหวัตถุสี่) และสมรรถนะหลักด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ (อิทธิบาทสี่) ทั้ง 3 ด้านควบคู่กัน จะมีผลทำให้ระดับสภาพชุมชนเข้มแข็งเพิ่มขึ้นร้อยละ 78.0 (65.5, 73.3 และ 78.0 ตามลำดับ)

กล่าวคือ เมื่อมีการปฏิบัติตน ตามสมรรถนะหลักด้านการทำงานเป็นทีม (Teamwork) สมรรถนะหลักด้านการบริการเป็นเลิศ (Service Mind) และสมรรถนะหลักด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Achievement Motivation) เพิ่มขึ้นเท่ากับจำนวน 1 ระดับ จะมีผลทำให้ระดับสภาพชุมชนเข้มแข็ง เพิ่มขึ้น .780 ระดับ อย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติ .05 เมื่อมีการปฏิบัติตน ตามสมรรถนะหลักด้านการทำงานเป็นทีม (Teamwork) คู่กับสมรรถนะหลักด้านการบริการเป็นเลิศ (Service Mind)

กล่าวคือ เมื่อบุคลากรปฏิบัติตามสมรรถนะหลักด้านการทำงานเป็นทีม (พรหมวิหารสี่) เพียงอย่างเดียว มีผลทำให้สภาพชุมชนเข้มแข็ง เพิ่มขึ้น 0.655 ระดับ เมื่อปฏิบัติตามสมรรถนะหลักด้านการทำงานเป็นทีม (พรหมวิหารสี่) คู่กับ สมรรถนะหลักด้านการบริการเป็นเลิศ (สังคหวัตถุสี่) เพิ่มขึ้นเท่ากับจำนวน 1 ระดับ จะมีผลทำให้ระดับสภาพชุมชนเข้มแข็ง เพิ่มขึ้น 0.733 ระดับ และเมื่อมีการปฏิบัติตามสมรรถนะหลักด้านการทำงานเป็นทีม (พรหมวิหารสี่) สมรรถนะหลักด้านการบริการเป็นเลิศ (สังคหวัตถุสี่) และสมรรถนะหลักด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ (อิทธิบาทสี่) ทั้ง 3 ด้านควบคู่กัน จะมีผลทำให้ระดับสภาพชุมชนเข้มแข็ง เพิ่มขึ้น 0.780 ระดับ (Adjusted R Square = .655, .733 และ .780 ตามลำดับ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 (ดังตารางที่ 1) และสรุปเป็นสมการพยากรณ์ปัจจัยที่มีผลต่อระดับสมรรถนะปัจจุบันตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์การบริหารส่วนตำบล กับระดับสภาพชุมชนเข้มแข็งในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง คือ

$$\text{- สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ } \hat{Y} = -.863 + .464(X_5) + .403(X_4) + .379(X_1)$$

$$\text{- สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน } Z'_z = .427(Z_5) + .292(Z_4) + .286(Z_1)$$

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ทำให้พบประเด็นความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะตามแนวพระพุทธศาสนา กับระดับสภาพชุมชนเข้มแข็งฯ ในปัจจุบัน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยรวมอยู่ในระดับสูง และตัวแปรพยากรณ์ปัจจัยสนับสนุนฯ มีผลทำให้ระดับสภาพชุมชนเข้มแข็งเพิ่มขึ้น เป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นว่าหลักพุทธธรรมเป็นปัจจัยสำคัญในการเอื้อให้เกิดการบริหารกิจการภาครัฐอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นในงานวิจัยนี้จึงมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไปและเชิงนโยบาย

1.1 ควรนำหลักสมรรถนะตามแนวพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติตน และปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง

1.2 ควรนำแนวคิดสมรรถนะตามแนวพระพุทธศาสนา มาพัฒนาใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลให้มากขึ้นมากกว่าที่เป็นอยู่ เพื่อมุ่งสู่การเป็นหน่วยปฏิบัติที่ดีที่สุด (Best Practice) เพื่อการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง โดยเริ่มพัฒนาจาก ด้านความเข้าใจในองค์กรและระบบงาน (ค่าเฉลี่ย = 3.50) ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ (ค่าเฉลี่ย = 3.63) และด้านการบริการเป็นเลิศ (ค่าเฉลี่ย = 3.70) ตามลำดับ

1.3 ควรมีการประยุกต์สร้างระบบรางวัลคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแนวพุทธ ด้านการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง ขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยปรับใช้ให้มีดัชนีชี้วัดที่เป็นรูปธรรมชัดเจน เพื่อเป็นการปลูกฝังแนวคิดให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล และให้เป็นไปด้วยความเต็มใจ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อสมรรถนะตามแนวพระพุทธศาสนา ในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบล กับเทศบาลตำบล

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริม และปัจจัยที่เป็นอุปสรรค ต่อสมรรถนะตามแนวพระพุทธศาสนา ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง

2.3 ควรศึกษาในเชิงคุณภาพ ถึงแนวทางการพัฒนารูปแบบสมรรถนะตามแนวพระพุทธศาสนา ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง ในทุกภูมิภาคของประเทศ

2.4 ควรศึกษาเพื่อสร้างหลักสูตร การพัฒนาสมรรถนะตามแนวพระพุทธศาสนาของบุคลากร ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง

2.5 ควรมีการศึกษาเพื่อจัดทำพจนานุกรมสมรรถนะหลักด้านการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งตาม แนวพระพุทธศาสนา ให้กับองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นแนวทางในการประยุกต์ใช้ในการพัฒนาความสามารถ ของบุคลากร ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการปฏิบัติงานการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งตามแนว พระพุทธศาสนา ให้เกิดมาตรฐานสูงได้ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. **คู่มือการทำ PMQA มาใช้ในส่วนราชการและมหาวิทยาลัยของรัฐ**.

กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. 2550.

คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. **แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย (พ.ศ. 2556 – พ.ศ. 2561)**.

กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. 2556.

จุฬามณี แก้วโพหนอง. การปฏิบัติตนตามหลักทศพิธราชธรรมที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามหลัก

ธรรมาภิบาลด้านการมีส่วนร่วมของบุคลากรในเขตพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุน

วิชาการ 6 จังหวัดขอนแก่น สังกัดกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ. **ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต**

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. 2556.

ดวงเดือน พันธุมนานิน. **รายงานการวิจัยความเชื่อและการปฏิบัติทางพุทธศาสนาของคนไทย: การปลูกฝัง**

อบรมและคุณภาพชีวิต. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ คณะพัฒนาสังคม. 2543.

ปกรณ มหากันธา. รูปแบบและกระบวนการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเชิงพุทธบูรณาการ, **ดุชนิพนธ์**

ปริญญาพุทธศาสตฺดุชนิพนธ์ (พระพุทธศาสนา). (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. 2557.

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต). **วิธีบูรณาการพระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่**. กรุงเทพมหานคร:

โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. 2553.

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต). **พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงและขยายความ**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่ง

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. 2546.

พระบรมราชโองการประกาศเรื่อง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 - 2559),”

(2554, 14 ธันวาคม). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 128 ตอนพิเศษ 152 ง. หน้า 54.

- รัชการย์ วิชชุรังศรี. การศึกษาแนวคิดและตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน : กรณีศึกษาชุมชนบ้านนาหว้า ตำบลนาหว้า อำเภอนะนะ จังหวัดสงขลา. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. 2557.
- วรวิทย์ อวิรุทธ์วรกุล และธีระพงษ์ มาลัยทอง. “การสร้างองค์ความรู้ และตัวชี้วัด : การพัฒนาดัชนีชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน”. วารสารเศรษฐกิจและสังคม, ปีที่ 44 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มีนาคม) 2550 : 41-43.
- สมบูรณ์ ธรรมลังกา. “รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐานในจังหวัดเชียงราย”. ครุศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต (การศึกษาและการพัฒนาสังคม). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. 2556.
- สุพรรณิ เผื่อนผาด. (2557). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1. วารสารวิชาการ Veridian E-Journal ปีที่ 7, ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน) : 608.
- อรพิน ประดับมุกข์. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับคุณภาพการปฏิบัติงานของสถานศึกษา ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง. วารสารวิชาการ Veridian E-Journal ปีที่ 8, ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน) : 1282.

ภาษาต่างประเทศ

- McClelland, David. C. “Testing for competence rather than for intelligence”. *American Psychologist*. Vol.28. No.1 (1973) :1-14.